

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 3.11.2010
KOM(2010) 618 slutlig

2010/0306 (NLE)

Förslag till

RÅDETS DIREKTIV

om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall

SEK(2010) 1290
SEK(2010) 1289

MOTIVERING

1. BAKGRUND

1.1. Motiv och syfte

Efter ett framgångsrikt antagande av direktivet om kärnsäkerhet ingår utarbetandet av ett reviderat förslag till lagstiftning om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall i kommissionens arbetsprogram för 2010 (punkt 2010/ENER/021).

Det föreslagna direktivet innehåller ett rättsligt ramverk på EU-nivå för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Det utgör en revidering av kommissionens förslag till rådets direktiv (Euratom) om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall¹.

Alla medlemsstater har radioaktivt avfall. Det genereras vid många nyttiga verksamheter, såsom elproduktion i kärnkraftverk och en rad radioisotoptillämpningar inom medicin, industri, jordbruk, forskning och utbildning.

Vid driften av kärnkraftreaktorer genereras också använt kärnbränsle. Det finns för närvarande två alternativ för hanteringen av använt (dvs. bestrålat) kärnbränsle: upparbetning för att återvinna plutonium och uran för eventuell återanvändning, eller mellanlagring och slutgiltig direkt slutförvaring om det använda kärnbränslet betraktas som avfall enligt den nationella politiken. Även om det använda kärnbränslet upparbetas² finns fortfarande "slutavfallet" kvar, dvs. de separerade förglasade resterna som innehåller den icke återvunna delen, som också måste slutförvaras. Mer än hälften av medlemsstaterna har kärnkraftverk. Det finns kärnreaktorer som håller på att uppföras eller avvecklas, liksom planer på att bygga nya i en rad medlemsstater.

Beroende på avfallets egenskaper (dvs. innehåll av radionuklider) krävs särskilda arrangemang för att skydda människor och miljön mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning. Grundprincipen för hantering av radioaktivt avfall är inneslutning och isolering från människor och biosfären under så lång tid som avfallet utgör en strålningsrisk. Denna risk minskar med tiden som ett resultat av det radioaktiva sönderfallet. Isolering säkerställs genom en rad konstruerade barriärer och, i fråga om långlivat avfall, även genom berggrundens egenskaper.

Radioaktivt avfall klassificeras som låg-, medel- och högaktivt avfall beroende på hur aktivt det är. En åtskillnad kan också göras mellan kortlivat och långlivat radioaktivt avfall³. Kortlivat låg- och medelaktivt avfall slutförvaras normalt i slutförvarsanläggningar nära markytan. För högaktivt avfall finns det däremot ett vetenskapligt och tekniskt samförstånd över hela världen att djup geologisk förvaring utgör det säkraste och hållbaraste alternativet⁴.

¹ Kommissionens ursprungliga förslag från 2003 (KOM(2003) 32 slutlig) och den reviderade versionen från 2004 (KOM(2004) 526 slutlig).

² Genom både aktuella och avancerade bränslecykelmetoder.

³ Kommissionens rekommendation av den 15 september 1999 om ett klassificeringssystem för fast radioaktivt avfall, EGT L 265, 13.10.1999, s. 37.

⁴ OECD-NEA Radioactive Waste Management Committee: "Collective Statement on Moving Forward to Geological Disposal of Radioactive Waste", ISBN 978-92-64-99057-9.

Inom EU består mer än 85 % av den genererade volymen radioaktivt avfall av kortlivat låg- och medelaktivt avfall, omkring 5 % av långlivat låg- och medelaktivt avfall och mindre än 10 % av högaktivt avfall, vilket omfattar både förglasat avfall från uppberedning och använt kärnbränsle som betraktas som avfall.⁵

Oavsett framtiden för kärnkraft och andra tillämpningar krävs att slutförvaring genomförs som slutpunkt för hanteringen av befintligt och framtida radioaktivt avfall för att säkerställa säkerheten på lång sikt.

Mellanlagring är ett viktigt led i den totala hanteringen av radioaktivt avfall, särskilt för använt kärnbränsle och högaktivt avfall, som möjliggör en effektiv kylning och minskade strålningsnivåer vilket i sin tur gör hanteringen säkrare. Det råder dock även ett brett samförstånd om att lagring av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, däribland långsiktig lagring, endast är en tillfällig lösning som kräver aktiva och varaktiga institutionella kontroller. På längre sikt kan endast slutförvaring med dess inneboende passiva säkerhetsegenskaper ge ett garanterat skydd mot alla potentiella faror.

Det yttersta ansvaret för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall vilar på medlemsstaterna. Vidare är det en accepterad etisk princip att samhället ska undvika att lämna över orimliga bördor till kommande generationer. Detta leder till att den nuvarande generationen, som har dragit nytta av kärnkraftselen eller nuklearmedicinska behandlingar, åläggs att hantera allt existerande avfall på ett lämpligt sätt.

Trots detta har de flesta länder ännu inte fattat viktiga beslut om hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Detta gäller särskilt för använt kärnbränsle och högaktivt avfall. Endast en handfull medlemsstater har väletablerade program för att genomföra slutförvaring. Fördröjningen leder till att bördorna kommer att vältras över på kommande generationer, både för att genomföra slutförvaringen och att hantera mellanlagringen. De tillhörande riskerna är uppenbara – brist på finansiering, avsaknad av kompetens, störningar på grund av oförutsägbara samhällsomvälvningar, terroristhot osv.

Säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, i alla led från generering till slutförvaring, kräver ett nationellt ramverk som säkerställer ett politiskt engagemang och en tydlig ansvarsfördelning och som ser till att det finns tillgång till vetenskapliga, tekniska och finansiella resurser då det behövs. Mot bakgrund av frågans mycket känsliga natur måste det även säkerställas att allmänheten får tillgång till information och att den ges möjlighet att delta i beslutsprocesserna.

Det allmänna målet för detta förslag är därför att upprätta ett rättsligt ramverk på EU-nivå för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, som en integrerad del av en säker användning av kärnenergi för elproduktion och av joniserande strålning inom medicin, industri, jordbruk, forskning och utbildning.

För att uppnå det allmänna politiska målet är det nödvändigt att

- säkerställa att arbetstagarna och allmänheten skyddas mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning nu, i framtiden och bortom de nationella gränserna,

⁵ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Sjätte lägesrapporten om hanteringen av radioaktivt avfall och använt bränsle i Europeiska unionen, KOM(2008) 542 slutlig och SEK(2008) 2416.

- införa högsta möjliga säkerhetsnormer för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall,
- undvika att lämna över orimliga bördor till kommande generationer,
- uppnå ett varaktigt politiskt engagemang i fråga om hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall på lång sikt,
- säkerställa en omvandling av politiska beslut i tydliga bestämmelser för genomförandet av alla led avseende hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från generering till slutförvaring,
- uppnå och bibehålla en ständig förbättring av hanteringssystemet, på grundval av ett stegvist beslutsfattande och social acceptans,
- säkerställa tillräckliga finansiella resurser som är tillgängliga när det behövs och som hanteras på ett öppet sätt i enlighet med principen om att förorenaren betalar.

1.2. Befintliga rättsliga instrument som påverkar hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall; subsidiaritet

Gemenskapens befogenheter gällande använt kärnbränsle och radioaktivt avfall som uppkommer vid civil kärnteknisk verksamhet omfattas av Euratomfördragets ramverk. Enligt artikel 2.b i Euratomfördraget ska enhetliga säkerhetsnormer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd fastställas. Enligt artikel 30 ska grundläggande normer inom gemenskapen fastställas för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning, och enligt artikel 37 uppmanas medlemsstaterna att tillhandahålla kommissionen allmänna upplysningar om varje plan för deponering av radioaktivt avfall.

Såsom erkänns av EU-domstolen i sin rättspraxis utgör bestämmelserna i kapitel 3 i Euratomfördraget, om hälsoskydd, en sammanhängande enhet som ger kommissionen ganska omfattande befogenheter att skydda befolkningen och miljön mot riskerna för kontaminering med radioaktiva ämnen⁶. Baserat på domstolens prejudicerande dom i mål C-29/99 kan de befintliga grundläggande säkerhetsnormerna som syftar till att skydda arbetstagarnas och befolkningens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning enligt den mening som avses i Euratomfördraget ”kompletteras” med säkerhetskrav som reglerar säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.

Problemet med hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall är uppenbarligen ett område där den nationella lagstiftningen måste kompletteras med lagstiftning på EU-nivå på grund av dess gränsöverskridande säkerhetsaspekter. Samtidigt kräver den inre marknaden att kommissionen säkerställer lika konkurrensvillkor för att undvika snedvridning av konkurrensen.

Befintlig EU-lagstiftning omfattar dock inte alla verksamheter och anläggningar som är knutna till hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Exempelvis ingår inte sådana aspekter som rör nationella riktlinjer och deras genomförande, och informationen till allmänheten och allmänhetens möjlighet att delta i beslutsprocessen.

⁶ C-187/87 (REG 1998 s. 5013) och C-29/99 (REG 2002 s. I-11221).

Rådets nyligen antagna direktiv om upprättande av ett gemenskapsramverk för kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar (direktivet om kärnsäkerhet)⁷ omfattar endast anläggningar för lagring av använt kärnbränsle och andra anläggningar för lagring av radioaktivt avfall som finns på samma plats och har ett direkt samband med kärntekniska anläggningar. I direktivet anges dock också att det är viktigt att säkerställa säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inbegripet vid lagrings- och slutförvarsanläggningar. Det föreslagna direktivet om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall utgör därför ett logiskt nästa steg efter direktivet om kärnsäkerhet.

Andra rättsliga instrument på EU-nivå som är relevanta för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall är gemenskapsordningen för ett snabbt informationsutbyte i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning⁸, kontrollen av slutna radioaktiva strålkällor med hög aktivitet och herrelösa strålkällor⁹, inklusive kasserade strålkällor, hanteringen av avfall från utvinningsindustrin¹⁰ (omfattar inte aspekter gällande radioaktivitet) och övervakningen och kontrollen av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle^{11, 12}. Det finns också en rekommendation från kommissionen om förvaltning av finansiella resurser för avveckling av kärntekniska anläggningar och för omhändertagande av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall¹³.

På internationell nivå finns det säkerhetsnormer som har tagits fram av IAEA (Internationella atomenergiorganet) i samarbete med andra organisationer, som inte är rättsligt bindande och vars införlivande i den nationella lagstiftningen är frivilligt. Alla EU:s medlemsstater är medlemmar i IAEA och deltar i antagandet av dessa normer.

Konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall, som har ingåtts under ledning av IAEA, är den viktigaste internationella överenskommelsen inom detta område. Det finns dock inte några sanktioner för överträdelser. Även om alla EU:s medlemsstater (förutom Malta) och Europeiska atomenergigemenskapen är avtalsslutande parter utgör de internationellt accepterade principerna och kraven som anges i konventionen och därtill hörande IAEA-säkerhetsnormer inte någon garanti för ett enhetligt tillvägagångssätt på EU-nivå.

För att säkerställa genomförandet av internationellt accepterade principer och krav för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall gör det föreslagna direktivet dem rättsligt bindande och verkställbara. I direktivet fastställs därför krav på nationella program för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall avseende tillämpningsområde, innehåll och granskning.

Det grundläggande tillvägagångssättet liknar det som gäller för direktivet om kärnsäkerhet, dvs. det är förankrat i de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter och i de internationellt accepterade principerna och kraven i IAEA:s säkerhetsnormer och konventionen, för att på så sätt minimera en ytterligare belastning för medlemsstaternas myndigheter.

⁷ Rådets direktiv 2009/71/Euratom, EUT L 172, 2.7.2009, s. 18–22.

⁸ EGT L 371, 30.12.1987, s. 76.

⁹ EUT L 346, 31.12.2003, s. 57.

¹⁰ EUT L 102, 11.4.2006, s. 15.

¹¹ EUT L 337, 5.12.2006, s. 21.

¹² EUT L 338, 17.12.2008, s. 69.

¹³ EUT L 330, 28.11.2006, s. 31.

Genom förslaget till direktiv kommer de högsta säkerhetsnormerna för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall att införas på ett omfattande sätt och det kommer därmed att fungera som en modell och ett riktmärke för tredjeländer och andra regioner. Det kommer att säkerställa att slutförvaring av radioaktivt avfall genomförs utan onödigt dröjsmål.

2. SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNING

Vid utarbetandet av det reviderade förslaget genomförde kommissionen, som svar på rådets uppmaning, ett brett samråd genom många olika EU-täckande initiativ¹⁴.

Samrådet omfattade regeringar, nationella tillsynsmyndigheter, organisationer som arbetar med hantering av radioaktivt avfall, producenter av radioaktivt avfall och andra i medlemsstaterna, tillsammans med olika europeiska institutioner, icke-statliga organisationer och andra parter. Hänsyn togs till ett detaljerat inlägg från europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter på kärnsäkerhetens område (Ensreg). Detta var av central betydelse mot bakgrund av den specifika befogenhet som innehas av Ensreg, som representerar de nationella tillsynsmyndigheterna på kärnenergiområdet och säkerhetsmyndigheterna i alla medlemsstater, såväl inom som utanför kärnenergiområdet.

Särskild uppmärksamhet ägnades åt samhällsaspekten genom olika offentliga samråd, däribland särskilda Eurobarometerundersökningar¹⁵ och ett öppet offentligt samråd¹⁶. Radioaktivt avfall är en viktig fråga för medborgarna inom EU när det gäller fortsatt användning av kärnenergi. En stor majoritet är för en lagstiftning på EU-nivå.

I en noggrann konsekvensbedömning drogs slutsatsen att bristen på bindande lagstiftning inom EU sannolikt leder till att viktiga beslut skjuts upp, med potentiellt skadliga miljömässiga, ekonomiska och sociala effekter, däribland orimliga bördor på kommande generationer och eventuellt snedvridning av konkurrensen på elmarknaden.

Däremot skulle bindande lagstiftning på EU-nivå leda till att en enhetlig hög säkerhetsnivå för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall på EU-nivå skulle uppnås på lång sikt, utan att lämna över orimliga bördor till kommande generationer och äventyra kommande generationers förmåga att tillgodose sina egna behov.

3. FÖRSLAGETS RÄTTSLIGA ASPEKTER

Enligt *artikel 1* är syftet med direktivet att upprätta ett gemenskapsramverk för ansvarsfull hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall som säkerställer att medlemsstaterna tillhandahåller lämpliga nationella arrangemang för en hög säkerhetsnivå och upprätthåller och främjar information till allmänheten och allmänhetens deltagande.

Direktivets tillämpningsområde (*artikel 2*) omfattar alla led i hanteringen av civilt använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från generering till slutförvaring, men inte hanteringen av

¹⁴ Rådets slutsatser från juni 2004 om kärnsäkerhet och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, 10823/04.

¹⁵ Special Eurobarometer 297 (2008) och Special Eurobarometer 324 (2010).

¹⁶ http://ec.europa.eu/energy/nuclear/consultations/2010_05_31_fuel_waste_en.htm

specifika typer av avfall, såsom godkända utsläpp och avfall från utvinningsindustrin som kan vara radioaktiva, eftersom detta redan omfattas av befintlig europeisk lagstiftning^{17, 18}.

Särskild uppmärksamhet ägnades åt att säkerställa att direktivet överensstämmer med befintlig europeisk lagstiftning vid arbetet med att göra internationellt accepterade principer och krav, som anges i IAEA:s säkerhetsnormer och konventionen, rättsligt bindande och verkställbara inom EU. Därför överensstämmer de definitioner som anges i **artikel 3** med de definitioner som anges både i den befintliga europeiska lagstiftningen och i IAEA:s säkerhetsordlista (konventionen)¹⁹.

Allmänna principer som reglerar en säker och hållbar hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall anges i **artikel 4**.

Särskild uppmärksamhet har också ägnats åt att säkerställa att det föreslagna direktivet överensstämmer med direktivet om kärnsäkerhet, så att alla anläggningar för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall har samma säkerhetsnivå. Därför liknar strukturerna i det föreslagna direktivet och direktivet för kärnsäkerhet varandra, särskilt artiklarna 5–7, 9, 12 och 16–18.

Skyldigheterna i samband med tillämpningen av de allmänna principerna omfattar följande:

- Ett nationellt ramverk för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall på lång sikt (**artikel 5**).
- En behörig tillsynsmyndighet som övervakar säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall (**artikel 6**).
- Tillståndshavare som har huvudansvaret för säkerheten (**artikel 7**).
- Utbildning för att uppnå den expertis och de färdigheter som krävs (**artikel 9**).
- Insyn i beslutsprocesserna för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall (**artikel 12**).

På grund av de specifika förhållandena vid hantering av radioaktivt avfall införs även särskilda skyldigheter:

- I **artikel 8** fastställs säkerhetsmodellen, bl.a. kraven på säkerhetsbevisning och en kompletterande säkerhetsbedömning av anläggningar och verksamheter som är knutna till hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- I **artikel 10** beaktas behovet av att säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga när det behövs för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, i enlighet med principen om att förorenaren betalar.
- **Artikel 11** ska säkerställa en lämplig säkerhetskvalitet.

¹⁷ EGT L 159, 29.6.1996, s. 1.

¹⁸ EUT L 102, 11.4.2006, s. 15.

¹⁹ <http://www-ns.iaea.org/standards/safety-glossary.htm>

En villkorad uppsättning krav på nationella program för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall som behövs för att uppfylla mål och krav ingår:

- I **artikel 13** presenteras grundkraven för de nationella programmen.
- I **artikel 14** presenteras innehållet i ett nationellt program.
- I **artikel 15** krävs att de nationella programmen anmäls till kommissionen.

Här följer några avslutande bestämmelser:

- I **artikel 16** fastställs rapporteringskrav som överensstämmer med rapporteringsmekanismen i direktivet för kärnsäkerhet. Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om genomförandet av det föreslagna direktivet, och då ta hänsyn till cyklerna för rapportering enligt konventionen. På grundval av medlemsstaternas rapporter kommer kommissionen att lägga fram en rapport till rådet och Europaparlamentet om de framsteg som har gjorts. Medlemsstaterna ska inbjuda till en internationell inbördes granskning av de nationella ramverken och de nationella programmen i syfte att fortlöpande förbättra hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Resultaten av varje inbördes granskning ska rapporteras till kommissionen och medlemsstaterna.
- I **artikel 17** fastställs kraven för genomförandet av det föreslagna direktivet i den nationella lagstiftningen.
- I **artiklarna 18 och 19** anges den dag då det föreslagna direktivet träder i kraft och vem det riktar sig till.

4. BUDGETKONSEKVENSER

EU-budgeten påverkas inte.

Förslag till

RÅDETS DIREKTIV

om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artiklarna 31 och 32,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, upprättat efter att ha erhållit yttrandet från en grupp av personer som av vetenskapliga och tekniska kommittén utsetts bland vetenskapliga experter i medlemsstaterna, och efter att ha hört Europeiska ekonomiska och sociala kommittén²⁰,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande²¹, och

av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 2.b i fördraget ska enhetliga säkerhetsnormer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd fastställas.
- (2) I artikel 30 i fördraget anges det att det ska fastställas grundläggande normer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning.
- (3) I artikel 37 i fördraget anmodas medlemsstaterna att tillhandahålla kommissionen allmänna upplysningar om varje plan för deponering av radioaktivt avfall.
- (4) Rådets direktiv 96/29/Euratom av den 13 maj 1996 om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning²² ska tillämpas på all verksamhet som medför risk för joniserande strålning från en artificiell eller en naturlig strålkälla i fall där naturliga radionuklider behandlas eller har behandlats med hänsyn till sina radioaktiva, klyvbara eller fertila egenskaper. Det omfattar också godkända utsläpp av material som härrör från sådana verksamheter. Bestämmelserna i direktivet har kompletterats med mer specifik lagstiftning.
- (5) Såsom erkänns av Europeiska unionens domstol (nedan kallad *EU-domstolen*) i sin rättspraxis utgör bestämmelserna i kapitel 3 i fördraget, om hälsoskydd, en sammanhängande enhet som ger kommissionen ganska omfattande befogenheter att

20

21

22

.....

.....

EGT L 159, 29.6.1996, s. 1.

skydda befolkningen och miljön mot riskerna för kontaminering med radioaktiva ämnen²³.

- (6) I rådets beslut 87/600/Euratom av den 14 december 1987 om en gemenskapsordning för ett snabbt informationsutbyte i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning²⁴ fastställs villkor för tillkännagivandet och tillhandahållandet av information som medlemsstaterna ska använda för att skydda befolkningen i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning. Genom rådets direktiv 89/618/Euratom av den 27 november 1989 om information till allmänheten om hälsoskyddsåtgärder och förhållningsregler i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning²⁵ åläggs medlemsstaterna att informera allmänheten i händelse av en sådan nödsituation.
- (7) I rådets direktiv 2003/122/Euratom av den 22 december 2003 föreskrivs kontroll av slutna radioaktiva strålkällor med hög aktivitet och herrelösa strålkällor²⁶ inklusive kasserade strålkällor.
- (8) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG av den 15 mars 2006 om hantering av avfall från utvinningsindustrin och om ändring av direktiv 2004/35/EG²⁷ omfattar hanteringen av sådant avfall från utvinningsindustrin som kan vara radioaktivt, men täcker inte sådana aspekter som är specifika för radioaktivitet, som omfattas av Euratomfördraget.
- (9) I rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006²⁸ fastställs ett gemenskapssystem för övervakning och kontroll av gränsöverskridande transport av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Detta direktiv kompletterades med kommissionens rekommendation 2008/956/Euratom av den 4 december 2008 om kriterier för export av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle till tredjeland²⁹.
- (10) I rådets direktiv 2009/71/Euratom av den 25 juni 2009 om upprättande av ett gemenskapsramverk för kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar³⁰ definieras medlemsstaternas skyldighet att införa och upprätthålla ett nationellt ramverk för kärnsäkerhet. Även om detta direktiv närmast berör kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar fastställs det att det också är viktigt att säkerställa säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inbegripet vid lagrings- och slutförvarsanläggningar. Direktiv 2009/71/Euratom omfattar dock inte alla anläggningar för och aspekter på hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- (11) Direktiv 85/337/EEG om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, ändrat genom direktiv 97/11/EG, direktiv 2003/35/EG och direktiv 2009/31/EG³¹ gäller anläggningar för hantering av använt kärnbränsle och

²³ C-187/87 (REG 1998 s. 5013) och C-29/99 (REG 2002 s. I-11221).

²⁴ EGT L 371, 30.12.1987, s. 76.

²⁵ EGT L 357, 7.12.1989, s. 31.

²⁶ EUT L 346, 31.12.2003, s. 57.

²⁷ EUT L 102, 11.4.2006, s. 15.

²⁸ EUT L 337, 5.12.2006, s. 21.

²⁹ EUT L 338, 17.12.2008, s. 69.

³⁰ EUT L 172, 2.7.2009, s. 18.

³¹ EGT L 175, 5.7.1985, s. 40.

anläggningar för hantering av radioaktivt avfall, i den mån de omfattas av bilaga I till detta direktiv.

- (12) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planer och programs miljöpåverkan³² anges att miljöbedömningen ska utföras för alla planer och program som utarbetas för vissa sektorer och i vilka ramen fastställs för kommande tillstånd för de projekt som anges i bilagorna I och II till direktiv 85/337/EEG.
- (13) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation³³ hänvisas till radioaktivt avfall i definitionen för "miljöinformation".
- (14) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG av den 26 maj 2003 om åtgärder för allmänhetens deltagande i utarbetandet av vissa planer och program avseende miljön³⁴ gäller de planer och program som föreskrivs i direktiv 2001/42/EG.
- (15) Kommissionens rekommendation av den 24 oktober 2006 om förvaltning av finansiella resurser för avveckling av kärntekniska anläggningar och för omhändertagande av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall³⁵ handlar om att finansieringen ska vara tillräcklig, att finansieringen ska vara säker och att de finansiella resurserna ska förvaltas på ett öppet sätt för att säkerställa att de enbart används för angivet ändamål.
- (16) I den befintliga gemenskapslagstiftningen finns det inte några specifika bestämmelser som säkerställer en säker och hållbar hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall i alla led, från generering till slutförvaring.
- (17) Konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall (nedan kallad *konventionen*)³⁶, som har ingåtts under ledning av IAEA och i vilken Euratom och nästan alla medlemsstater utgör avtalsslutande parter, syftar till att uppnå och bibehålla en hög säkerhetsnivå i hela världen för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall genom stärkta nationella åtgärder och internationellt samarbete.
- (18) År 2006 uppdaterade IAEA hela sin samling av normer och publicerade grundläggande säkerhetsprinciper³⁷, med stöd av Euratom, OECD/NEA och andra internationella organisationer. Enligt dessa sponsororganisationer kommer användningen av de grundläggande säkerhetsprinciperna att underlätta tillämpningen av internationella säkerhetsnormer och sörja för större enhetlighet mellan de olika staternas förfaranden. Det är därför önskvärt att alla stater följer och förespråkar dessa principer. Principerna kommer att vara bindande för IAEA i fråga om dess verksamhet och för staterna i fråga om den verksamhet som stöds av IAEA. Staterna eller

³² EGT L 197, 21.7.2001, s. 30.

³³ EUT L 41, 14.2.2003, s. 26.

³⁴ EUT L 156, 25.6.2003, s. 17.

³⁵ EUT L 330, 28.11.2006, s. 31.

³⁶ INFCIRC/546 av den 24 december 1997.

³⁷ Fundamental Safety Principles, Safety Fundamentals No. SF-1, IAEA, Wien, 2006.

sponsororganisationerna kan, om de så önskar, anta dessa principer och tillämpa dem på sina egna verksamheter.

- (19) Konventionen utgör ett stimulansinstrument eftersom den inte omfattar några sanktioner för överträdelser. De säkerhetsnormer som har tagits fram av IAEA i samarbete med Euratom, OECD/NEA och andra internationella organisationer är varken rättsligt bindande eller verkställbara.
- (20) Med anledning av rådets uppmaning om inrättande av en högnivågrupp på EU-nivå, vilken återfinns i rådets slutsatser från den 8 maj 2007 om kärnsäkerhet och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inrättades den europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter (Ensreg) på kärnsäkerhetens område genom kommissionens beslut 2007/530/Euratom av den 17 juli 2007 om inrättande av Europeiska högnivågruppen för kärnsäkerhet och avfallshantering³⁸ för att bidra till att gemenskapens mål om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ska kunna uppnås.
- (21) Ensregs första slutsatser och rekommendationer återspeglades i rådets resolution av den 16 december 2008 om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. I juli 2009 lade Ensreg fram sin första rapport³⁹ för kommissionen och i september vidarebefordrades rapporten till Europaparlamentet och rådet. Den återspeglades i rådets slutsatser av den 10 november 2009⁴⁰ där rådet uppmanar kommissionen att i full utsträckning använda sig av Ensregs expertis i fråga om förslag på rättsligt bindande instrument för säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- (22) Europaparlamentet efterfrågade harmoniserade normer för hantering av radioaktivt avfall⁴¹ och uppmanade kommissionen att revidera de relevanta utkastet till sitt lagstiftningsförslag och lägga fram ett nytt förslag till ett direktiv om hantering av radioaktivt avfall⁴².
- (23) Det finns en växande medvetenhet inom unionen och i hela världen om behovet av en ansvarsfull användning av kärnenergi, särskilt i fråga om kärnsäkerhet. I detta sammanhang måste särskilt frågan om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall behandlas för att säkerställa en säker, optimerad och hållbar användning av kärnenergi.
- (24) Medlemsstaterna kan visserligen själva fastställa sin egen energimix, men alla medlemsstater genererar radioaktivt avfall, oberoende av om de har kärnreaktorer eller inte. Radioaktivt avfall uppstår i huvudsak inom kärnbränslecykeln, såsom vid drift av kärnkraftverk och upparbetning av använt kärnbränsle, men även i andra verksamheter, såsom vid tillämpningen av radioaktiva isotoper inom medicin, forskning och industri.

³⁸ EUT L 195, 17.7.2007, s. 44.

³⁹ Rapport från europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter på kärnsäkerhetens område, juli 2009.

⁴⁰ Rådets slutsatser om rapporten från europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter på kärnsäkerhetens område, 10 november 2009.

⁴¹ Europaparlamentets resolution av den 10 maj 2007 om utvärdering av Euratom – femtio år av gemensam kärnkraftspolitik.

⁴² Betänkande om utvärdering av Euratom – femtio år av gemensam kärnkraftspolitik, A6-0129/2007.

- (25) Vid driften av kärnreaktorer genereras också använt kärnbränsle. Varje medlemsstat kan definiera sin egen politik för kärnbränslecykeln och antingen betrakta använt kärnbränsle som en värdefull resurs som kan upparbetas, eller besluta att det ska slutförvaras som avfall. Oberoende av vilket alternativ som väljs ska hänsyn tas till slutförvaring av högaktivt avfall, som separerats vid uppabetning, eller av använt kärnbränsle som betraktas som avfall.
- (26) Samma säkerhetsmål ska gälla för hantering av använt kärnbränsle och för hantering av radioaktivt avfall. Därför fastställs i konventionen och IAEA:s säkerhetsnormer samma skyldigheter för slutförvaring av använt kärnbränsle som för slutförvaring av radioaktivt avfall.
- (27) Radioaktivt avfall, inklusive använt kärnbränsle som betraktas som avfall, kräver inneslutning och isolering från människor och deras livsmiljö under mycket lång tid. Avfallets specifika karaktär (innehållet av radionuklider) kräver åtgärder för att skydda människors hälsa och miljön från de faror som uppstår till följd av joniserande strålning, däribland slutförvaring i lämpliga anläggningar som slutpunkt för hanteringen. Lagring av radioaktivt avfall, inklusive långsiktig lagring, är en tillfällig lösning men inte något alternativ till slutförvaring.
- (28) Ett nationellt klassificeringssystem bör understödja dessa arrangemang med fullt beaktande av de olika typerna av radioaktivt avfall och det radioaktiva avfallets egenskaper. De exakta kriterierna för indelningen av avfallet i en viss avfallsklass kommer att bero på den konkreta situationen i landet i förhållande till avfallets art och de alternativ för slutförvaring som föreligger eller övervägs.
- (29) Det typiska konceptet för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall är slutförvaring nära markytan. Efter 30 års forskning är det allmänt accepterat på teknisk nivå att djup geologisk slutförvaring utgör det säkraste och mest hållbara alternativet som slutpunkt för hanteringen av högaktivt avfall och använt kärnbränsle som betraktas som avfall. Därför bör slutförvaring eftersträvas.
- (30) Även om varje medlemsstat ansvarar för sin egen politik gällande hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall måste denna politik respektera de relevanta grundläggande säkerhetsprinciperna som IAEA har fastställt⁴³. Det är en etisk skyldighet för alla medlemsstater att se till att orimliga bördor inte lämnas över till kommande generationer när det gäller det befintliga använda kärnbränslet och radioaktiva avfallet, liksom det som förväntas från avvecklingen av befintliga kärntekniska anläggningar.
- (31) För att få en ansvarsfull hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall bör varje medlemsstat upprätta ett nationellt ramverk som säkerställer ett politiskt engagemang och ett stegvist beslutsfattande, som genomförs genom lämplig lagstiftning, reglering och organisation med en tydlig ansvarsfördelning.
- (32) Medlemsstaternas yttersta ansvar för säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall är en grundläggande princip, vilket bekräftas genom konventionen. Principen om nationellt ansvar, liksom principen om att huvudansvaret

⁴³ Fundamental Safety Principles, Safety Fundamentals No. SF-1, IAEA, Wien, 2006.

för säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ligger hos tillståndshavaren under den nationella behöriga tillsynsmyndighetens kontroll bör liksom den behöriga tillsynsmyndighetens oberoende, stärkas av detta direktiv.

- (33) Ett nationellt program bör inrättas för att säkerställa införlivandet av politiska beslut i tydliga bestämmelser för ett tidtabellsenligt genomförande av alla led vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från generering till slutförvaring. Detta bör omfatta alla verksamheter som är knutna till hantering, förbehandling, behandling, konditionering, lagring och slutförvaring av radioaktivt avfall. Det nationella programmet kan vara ett referensdokument eller en uppsättning dokument.
- (34) De olika leden vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall står i nära relation till varandra. Beslut som tas för ett enskilt led kan påverka ett efterföljande led. Därför bör hänsyn tas till sådana ömsesidiga beroenden då de nationella programmen tas fram.
- (35) Insyn är viktigt vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Insynen bör tillhandahållas genom effektiv information till allmänheten och möjligheter för alla berörda intressenter att delta i beslutsprocessen.
- (36) Ett samarbete mellan medlemsstater och på internationell nivå skulle kunna underlätta och påskynda beslutsfattandet genom tillgången till expertis och teknik.
- (37) Vissa medlemsstater anser att det skulle vara ett fördelaktigt alternativ att dela på anläggningarna för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inklusive slutförvarsanläggningar, om det baseras på ett avtal mellan de berörda medlemsstaterna.
- (38) Vid genomförandet av detta direktiv bör medlemsstaterna hantera varje enskild anläggning eller verksamhet utifrån den potentiella risk som anläggningen eller verksamheten utgör (bedömning av risknivå) och lämna lämpliga motiveringar vid säkerhetsbevisningen.
- (39) Säkerhetsbevisningen och bedömningen av risknivån bör utgöra en grund för de beslut som ska fattas i samband med utveckling, drift och stängning av en slutförvarsanläggning och bör göra det möjligt att identifiera osäkra områden som kräver särskild uppmärksamhet för att få en ökad förståelse för de aspekter som påverkar slutförvaringssystemets säkerhet, inklusive naturliga (geologiska) och konstruerade barriärer och deras förväntade utveckling över tid. Säkerhetsbevisningen bör omfatta resultaten av säkerhetsbedömningen och information om säkerhetsbedömningens robusthet och tillförlitlighet och de antaganden som har gjorts. Den bör därför tillhandahålla en samling argument och bevis som stöder säkerheten för en anläggning eller en verksamhet som är knuten till hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- (40) Även om hänsyn ska tas till alla risker som hör samman med använt kärnbränsle och radioaktivt avfall i det nationella ramverket, omfattar detta direktiv inte andra risker än strålningsrisker. Dessa omfattas i stället av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

- (41) Bibehållandet och vidareutvecklingen av expertis och färdigheter inom hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, som utgör ett väsentligt element för att säkerställa höga säkerhetsnivåer, bör baseras på en kombination av lärande genom driftserfarenhet, vetenskaplig forskning och teknikutveckling och ett tekniskt samarbete mellan alla aktörer.
- (42) Inbördes granskning av de nationella programmen skulle kunna vara ett utmärkt medel för att bygga upp förtroende och tillit till hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall inom EU, i syfte att utveckla och utbyta erfarenheter och säkerställa höga standarder.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och mål

- (1) Genom detta direktiv upprättas ett gemenskapsramverk för att säkerställa en ansvarsfull hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- (2) Det säkerställer att medlemsstaterna sörjer för lämpliga nationella arrangemang för en hög säkerhetsnivå vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, för att skydda arbetstagarna och allmänheten mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning.
- (3) Det upprätthåller och främjar informationen till allmänheten och allmänhetens deltagande i samband med hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- (4) Detta direktiv kompletterar de grundläggande normer som anges i artikel 30 i fördraget när det gäller säkerheten för använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, utan att påverka tillämpningen av direktiv 96/29/Euratom.

Artikel 2

Tillämpningsområde

- (1) Detta direktiv gäller
 - (a) alla led i hanteringen av använt kärnbränsle då det använda kärnbränslet uppkommer vid drift av civila kärnreaktorer eller hanteras i civila verksamheter,
 - (b) alla led i hanteringen av radioaktivt avfall, från generering till slutförvaring, då det radioaktiva avfallet kommer från civila verksamheter eller hanteras inom civila verksamheter.
- (2) Detta direktiv gäller inte avfall från utvinningsindustrin som kan vara radioaktivt och som omfattas av direktiv 2006/21/EG.
- (3) Detta direktiv gäller inte godkända utsläpp.

Artikel 3

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- (1) *stängning*: slutförande av all verksamhet vid någon tidpunkt efter deponeringen av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall i en slutförvarsanläggning, inklusive det slutgiltiga tekniska och annat arbete som fordras för att anläggningen ska bli i sådant skick att den kommer att vara säker på lång sikt.

- (2) *behörig tillsynsmyndighet*: myndighet eller system av myndigheter som utsetts i en medlemsstat på området för reglering av säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall enligt artikel 6.
- (3) *slutförvaring*: deponering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall i en godkänd anläggning utan avsikt att återvinna det.
- (4) *tillstånd*: varje rättshandling som en medlemsstat enligt sin behörighet utfärdar för att bedriva någon typ av verksamhet som är knuten till hantering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall eller för att tilldela ansvaret för förläggningen, utformningen, uppförandet, idrifttagandet, driften, avvecklingen eller stängningen av en anläggning för hantering av använt kärnbränsle eller av en anläggning för hantering av radioaktivt avfall.
- (5) *tillståndshavare*: juridisk eller fysisk person som har det övergripande ansvaret för någon typ av verksamhet eller anläggning som är knuten till hantering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall enligt vad som anges i tillståndet.
- (6) *radioaktivt avfall*: radioaktivt material i gasform, flytande eller fast form för vilket ingen ytterligare användning förutses av medlemsstaten eller av en fysisk eller juridisk person vars beslut godtas av medlemsstaten, och som står under tillsyn som radioaktivt avfall av en behörig tillsynsmyndighet inom ramen för medlemsstatens lagstiftning och regelverk.
- (7) *hantering av radioaktivt avfall*: varje verksamhet som är knuten till hantering, förbehandling, behandling, konditionering, lagring eller slutförvaring av radioaktivt avfall, med undantag av transport utanför anläggningens område.
- (8) *anläggning för hantering av radioaktivt avfall*: varje anläggning eller installation vars huvudsakliga syfte är att hantera radioaktivt avfall.
- (9) *upparbetning*: process eller verksamhet vars syfte är att utvinna klyvbart eller fertilt material från använt kärnbränsle för vidare användning.
- (10) *använt kärnbränsle*: kärnbränsle som har bestrålats i och permanent avlägsnats från en reaktorhård. Använt kärnbränsle kan antingen betraktas som en användbar resurs som kan upparbetas, eller vara avsett för slutförvaring om det betraktas som radioaktivt avfall.
- (11) *hantering av använt kärnbränsle*: varje verksamhet som är knuten till hantering, lagring, upparbetning eller slutförvaring av använt kärnbränsle, med undantag av transport utanför anläggningens område.
- (12) *anläggning för hantering av använt kärnbränsle*: varje anläggning eller installation vars huvudsakliga syfte är att hantera använt kärnbränsle.
- (13) *lagring*: förvarandet av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall i en godkänd anläggning i syfte att kunna återvinna det.

Artikel 4

Allmänna principer

- (1) Medlemsstaterna ska införa och upprätthålla en nationell politik för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. De har det yttersta ansvaret för hanteringen av sitt använda kärnbränsle och radioaktiva avfall.
- (2) Medlemsstaterna ska säkerställa att
 - (a) så lite radioaktivt avfall som möjligt genereras, både i fråga om aktivitet och volym, genom lämpliga designrelaterade åtgärder och drift- och avvecklingsrutiner, inklusive återvinning och återanvändning av konventionella material,
 - (b) de ömsesidiga beroendeförhållandena mellan alla leden vid genereringen och hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall beaktas,
 - (c) inga orimliga bördor lämnas över till kommande generationer,
 - (d) använt kärnbränsle och radioaktivt avfall hanteras på ett säkert sätt, även på lång sikt.
- (3) Radioaktivt avfall ska slutförvaras i den medlemsstat som det genererades i, såvida inte avtal har slutits mellan medlemsstater om att använda slutförvarsanläggningar i en av medlemsstaterna.

Artikel 5

Nationellt ramverk

- (1) Medlemsstaterna ska införa och upprätthålla ett nationellt rättsligt föreskrivande och organisatoriskt ramverk (nedan kallat *nationellt ramverk*) för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inom vilket ansvaret fördelas och samordningen mellan relevanta statliga myndigheter regleras på lång sikt. Det nationella ramverket ska omfatta
 - (a) ett nationellt program för genomförandet av politiken avseende hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall,
 - (b) nationella krav för säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall,
 - (c) ett system för tillståndsgivning med avseende på verksamhet och anläggningar för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inklusive förbud mot drift av en anläggning för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall utan tillstånd,
 - (d) ett system för lämplig institutionell kontroll, myndighetstillsyn, dokumentering och rapportering,

- (e) efterlevnadsåtgärder, inbegripet tillfälligt avbrytande av verksamheten samt ändring eller återkallande av tillstånd,
 - (f) organ som är berörda av de olika leden i hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- (2) Medlemsstaterna ska se till att det nationella ramverket upprätthålls och vid behov förbättras med beaktande av driftserfarenhet, vunna insikter från säkerhetsbevisning i enlighet med artikel 8, teknisk utveckling samt resultat från forskning.

Artikel 6

Behörig tillsynsmyndighet

- (1) Medlemsstaterna ska inrätta och upprätthålla en behörig tillsynsmyndighet för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- (2) Medlemsstaterna ska säkerställa att den behöriga tillsynsmyndigheten är funktionellt åtskild från andra organ eller organisationer som är delaktiga i främjande eller användning av kärnenergi eller radioaktivt material, inbegripet elproduktion och radioisotoptillämpningar, eller hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, för att säkerställa ett verkligt oberoende och hindra otillbörlig påverkan på dess tillsynsfunktion.
- (3) Medlemsstaterna ska se till att den behöriga tillsynsmyndigheten ges de rättsliga befogenheter och de personella och ekonomiska resurser som krävs för att den ska kunna uppfylla sina skyldigheter i samband med det nationella ramverk som beskrivs i artikel 5.1 med vederbörlig prioritering av säkerheten.

Artikel 7

Tillståndshavare

- (1) Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndshavaren har det primära ansvaret för säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Detta ansvar får inte delegeras.
- (2) Medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket innehåller krav på att tillståndshavaren, under överinseende av den behöriga tillståndsmyndigheten, så långt det rimligen är möjligt, regelbundet utvärderar, kontrollerar och ständigt förbättrar säkerheten för sina verksamheter och anläggningar på ett systematiskt och verifierbart sätt.
- (3) De utvärderingar som avses i punkt 2 ska omfatta kontroll av att åtgärder har vidtagits för att förhindra olyckor och mildra konsekvenserna av olyckor, inklusive kontroll av fysiska barriärer och tillståndshavarens administrativa skyddsåtgärder som måste upphöra att fungera innan arbetare och allmänheten i väsentlig grad skulle påverkas av joniserande strålning.
- (4) Medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket innehåller krav på att tillståndshavarna upprättar och tillämpar ledningssystem som vederbörligen prioriterar säkerheten och regelbundet kontrolleras av den behöriga tillsynsmyndigheten.

- (5) Medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket innehåller krav på att tillståndshavarna tillhandahåller och bibehåller tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att uppfylla sina skyldigheter med hänsyn till säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall enligt punkterna 1–4.

Artikel 8

Säkerhetsbevisning

- (1) En säkerhetsbevisning och en kompletterande säkerhetsbedömning ska tas fram som en del av ansökan om tillstånd för en anläggning eller verksamhet. De ska, om så behövs, uppdateras vid förändringar av anläggningen eller verksamheten. Säkerhetsbevisningens och säkerhetsbedömningens omfattning och detaljnivå ska stå i proportion till verksamhetens komplexitet och storleksordningen på de faror som hör samman med anläggningen eller verksamheten.
- (2) Säkerhetsbevisningen och den kompletterande säkerhetsbedömningen ska omfatta förläggningen, utformningen, uppförandet, driften och avvecklingen av en anläggning eller stängningen av en slutförvarsanläggning; i säkerhetsbevisningen ska det anges vilka normer som använts vid denna bedömning. Säkerheten på lång sikt efter stängningen ska beaktas, särskilt hur den säkerställs med hjälp av passiva medel i så stor utsträckning som möjligt.
- (3) Säkerhetsbevisningen för en anläggning ska beskriva alla säkerhetsrelevanta aspekter av anläggningen, anläggningens utformning och ledningens kontrollåtgärder och tillsynskontroll. Säkerhetsbevisningen och den kompletterande säkerhetsbedömningen ska visa vilken skyddsnivå som tillhandahålls och ska ge den behöriga tillsynsmyndigheten och andra intresserade parter garantier för att säkerhetskraven uppfylls.
- (4) Säkerhetsbevisningen och den kompletterande säkerhetsbedömningen ska lämnas in till den behöriga tillsynsmyndigheten för godkännande.

Artikel 9

Expertis och färdigheter

Medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket innehåller krav på arrangemang för utbildning som täcker de behov som alla parter med ansvar för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall har, så att nödvändig expertis och nödvändiga färdigheter bibehålls och utvecklas ytterligare.

Artikel 10

Finansiella resurser

Medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket garanterar att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga när de behövs för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, varvid erforderlig hänsyn ska tas till det ansvar som producenterna av det radioaktiva avfallet har.

Artikel 11

Kvalitetssäkring

Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga program för kvalitetssäkring avseende säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall upprättas och genomförs.

Artikel 12

Insyn

- (1) Medlemsstaterna ska säkerställa att information om hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall görs tillgänglig för arbetstagarna och allmänheten. Denna skyldighet inbegriper att säkerställa att den behöriga tillsynsmyndigheten informerar allmänheten inom sitt kompetensområde. Informationen ska lämnas till allmänheten i enlighet med nationell lagstiftning och internationella åtaganden, förutsatt att detta inte äventyrar andra intressen, bland annat säkerheten, som erkänns i nationell lagstiftning eller internationella åtaganden.
- (2) Medlemsstaterna ska säkerställa att allmänheten ges möjlighet att delta på ett effektivt sätt i beslutsprocessen för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.

Artikel 13

Nationella program

- (1) Medlemsstaterna ska, som en del av det nationella ramverket, upprätta, genomföra och uppdatera program för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall (nedan kallade *nationella program*) som omfattar alla typer av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall under respektive medlemsstats jurisdiktion och för alla led i hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från generering till slutförvaring.
- (2) Nationella program ska vara i linje med bestämmelserna i artiklarna 4–12.
- (3) Medlemsstaterna ska regelbundet granska och uppdatera sina nationella program med beaktande av tekniska och vetenskapliga framsteg.

Artikel 14

De nationella programmens innehåll

De nationella programmen ska inbegripa följande:

- (1) En förteckning över allt använt kärnbränsle och radioaktivt avfall och prognoser om framtida kvantiteter, inklusive dem från avveckling. I förteckningen ska tydligt anges placeringen och mängden material och, genom lämplig klassificering, risknivån.
- (2) Principer, planer och tekniska lösningar från generering till slutförvaring.

- (3) Principer och planer för perioden efter stängningen av en slutförvarsanläggning, inklusive den tid under vilken de institutionella kontrollerna fortgår och de medel som ska användas för att bevara kunskapen om anläggningen på lång sikt.
- (4) Beskrivning av forskning, utveckling och demonstration som krävs för att genomföra lösningar för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- (5) Viktiga milstolpar, tydliga tidsramar och ansvar för genomförandet.
- (6) Viktiga prestandaindikatorer för att övervaka genomförandet.
- (7) Bedömning av programkostnaderna och underlaget och hypotesen för denna bedömning, som måste omfatta en profil över tid.
- (8) En beskrivning av de finansiella ordningar som är i kraft för att säkerställa att alla programkostnader kan finansieras under den planerade tidsramen.

Artikel 15

Anmälan

- (1) Medlemsstaterna ska anmäla sina nationella program och efterföljande betydande ändringar till kommissionen.
- (2) Inom tre månader efter dagen för anmälan kan kommissionen begära ytterligare förtydliganden och/eller en revidering i linje med bestämmelserna i detta direktiv.
- (3) Medlemsstaterna ska inom tre månader från det att de har mottagit kommissionens reaktion tillhandahålla de förtydliganden som begärts och/eller informera kommissionen om hur revideringen kommer att genomföras.
- (4) Kommissionen kommer att beakta medlemsstaternas förtydliganden och framsteg när det gäller de nationella avfallshanteringsprogrammen när den fattar beslut om finansiellt eller tekniskt stöd från Euratom till anläggningar eller verksamhet för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, eller när den formulerar sina synpunkter på investeringsprojekt i enlighet med artikel 43 i Euratomfördraget.

Artikel 16

Rapportering

- (1) Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om genomförandet av detta direktiv för första gången senast den ... och därefter vart tredje år, och då ta hänsyn till cyklerna för granskning och rapportering enligt konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall.
- (2) På grundval av medlemsstaternas rapporter ska kommissionen lägga fram en rapport för rådet och Europaparlamentet om vilka framsteg som gjorts med genomförandet av direktivet. Utifrån samma underlag ska kommissionen också lägga fram en förteckning över det radioaktiva avfall och det använda kärnbränsle som finns i gemenskapens territorium samt framtidsprognoser.

- (3) Medlemsstaterna ska regelbundet, minst vart tionde år, anordna självutvärderingar av sina nationella ramverk, behöriga tillsynsmyndigheter, nationella program och deras genomförande och inbjuda till en internationell inbördes granskning av de nationella ramverken, myndigheterna och/eller programmen i syfte att säkerställa att en hög kvalitet uppnås för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Resultaten av varje inbördes granskning ska rapporteras till kommissionen och medlemsstaterna.

Artikel 17

Genomförande

- (1) Medlemsstaterna ska senast den ... sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.
- (2) Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv samt till eventuella senare ändringar av dessa bestämmelser.
- (3) Medlemsstaterna ska så snart som möjligt, dock inte senare än fyra år efter att detta direktiv har trätt i kraft, till kommissionen anmäla sitt första nationella program innehållande alla de punkter som anges i artikel 14.

Artikel 18

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 19

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*

